BIBLIOTEKARZ PODLASKI
1/2020 (XLVI)
<https://doi.org/10.36770/bp.439>
ISSN 1640-7806 (druk) ISSN 2544-8900 (online)
www.bibliotekarzpodlaski.pl

Weronika Biegluk-Leś*

Uniwersytet w Białymstoku

<https://orcid.org/0000-0003-3596-1357>

Międzynarodowe Konferencje Slawistyczne: „Nazwy własne w języku, kulturze i literaturze”, „Współczesne literatury wschodniosłowiańskie - aspekty antropologiczne”, Białystok 17 października 2019 r. Sprawozdanie

17 października 2019 roku w budynku Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Białymstoku miały miejsce ważne dla środowiska humanistyki białostockiej wydarzenia. W tym dniu odbyły się bowiem dwie międzynarodowe konferencje naukowe: językoznawcza – „Nazwy własne w języku, kulturze i literaturze”, oraz literaturoznawcza – „Współczesne literatury wschodniosłowiańskie – aspekty antropologiczne”. Uroczystego otwarcia obu Konferencji dokonali dziekan Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Białymstoku prof. dr hab. Jarosław Ławski oraz kierownicy zakładów organizujących te przedsięwzięcia: dr hab. Lilia Citko, prof. UwB (Zakład Historycznego Językoznawstwa Słowiańskiego) i dr hab. Grzegorz Czerwiński (Zakład Slawistyki i Literatur Rosji)¹.

* Weronika Biegluk-Leś – dr, pracownik Katedry Badan Filologicznych „Wschód – Zachód” oraz Zakładu Slawistyki i Literatur Rosji w Kolegium Literaturoznawstwa Uniwersytetu w Białymstoku. Interesuje się poetyką prozy postmodernistycznej, szczególnie w kontekście gry językowej, teorią narracji oraz współczesnym dramatem rosyjskim. Autorka szeregu artykułów poświęconych rosyjskiemu postmodernizmowi. Wydała książkę: *Gry językowe w rosyjskiej prozie postmodernistycznej. Między poetyką a filozofią języka* (Białystok 2016).

¹ Konferencje były finansowane w ramach programu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pod nazwą „Regionalna Inicjatywa Doskonałości” na lata 2019–2022 (nr projektu 009/RI-D/2018/19) realizowanego na Wydziale Filologicznym UwB w dyscyplinach literaturoznawstwo i językoznawstwo.

Obrady Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Nazwy własne w języku, kulturze i literaturze” poświęcone zostały różnym aspektom badań onomastycznych. Uczestnikom tego naukowego spotkania zaproponowano dyskusję nad następującymi zagadnieniami: onomastyka w XXI wieku – perspektywy, kierunki badań, metodologia i terminologia; historia i teraźniejszość nazw własnych na pograniczach etniczno-językowych; nazewnictwo w literaturze dawnej i współczesnej; wielkie religie, kultury i cywilizacje w badaniach onomastycznych; świat słowiański wobec dziedzictwa nazewnictwa (historia, język, literatura, kultura).

Komitet Naukowy patronujący Konferencji współtworzyli: prof. Anna Miezienko (Witebsk), prof. dr hab. Jarosław Ławski (Białystok), dr hab. Lilia Citko, prof. UwB (Białystok) oraz dr hab. Elżbieta Bogdanowicz (Białystok). W skład Komitetu Organizacyjnego weszli pracownicy Zakładu Historycznego Językoznawstwa Słowiańskiego UwB: dr Anna Rygorowicz-Kuźma (przewodnicząca), dr Krzysztof Rutkowski (przewodniczący), dr Małgorzata Kurianowicz (sekretarz) oraz dr Michał Mordań (sekretarz).

Obrady Konferencji „Nazwy własne w języku, kulturze i literaturze”.
Od lewej: dr hab. Lilia Citko, prof. UwB, prof. Anna Miezienko (Witebsk),
prof. dr hab. Zofia Abramowicz (UwB)

Międzynarodowe grono onomastów rozpoczęło sesję naukową o godz. 9.45, a trwała ona do godzin popołudniowych. Podczas obrad uczestnicy mogli wysłuchać kilkunastu niezwykle interesujących referatów prelegentów z ośrodków akademickich z Polski i z zagranicy, jak choćby: *Семантическая неопределенность имен собственных, или что значит «Ты– настоящий Эйништейн!»* prof. Zinaidy Charytonczyk z Mińska, *Штрыхі да ўрбанімнага партрэта» аднаго беларускага горада* prof. Anny Miezienko z Witebska, *Zapomniane polskie nazwy osobowe w świetle pochodzących od nich nazw miejscowych* dr Jolanty Doschek z Wiednia, *Mazurskie herbaria viva Helwina i Boretiusa. Ich wartość dla współczesnych badaczy roślin oraz ich nazw* prof. Krystyny Szcześniak z Gdańska, *Польскамоўныя элементы ў беларускай анамастыцы (XIX – пачатак XXI стст.)* prof. Iryny Gaponenki z Grodna, *Pollyanna w krainie frazeologii, czyli o reproduktach i grze w zadowolenie słów kilka* dr hab. Joanny Szerszunowicz, prof. UwB czy *Нацыянальнакультурное наследие в виконимии Беларусі і Францыі* doc. Mariny Dorofiejenko z Witebska.

Z referatami wystąpili również przedstawiciele białostockiego środowiska onomastycznego. Prof. dr hab. Leonarda Dacewicz przybliżyła zebrany *Sposoby rejestracji osób w księgach metrykalnych dekanatu białostockiego w II połowie XIX wieku – alfabetyczne spisy ochrzczonych z roku 1875 i 1880*, dr hab. Lilia Citko, prof. UwB omówiła zagadnienie: *Ethnica jako podstawy motywacyjne antroponimów historycznego Podlasia*, dr hab. Elżbieta Bogdanowicz zaprezentowała wyniki badań nad tematem *Nazwy własne jako podstawa kontaminacji (na materiale prasowym)*, a dr Michał Mordań zapoznał uczestników sesji oraz zebranych gości i studentów ze stanem badań nad *Nazwiskami Podlasian z sufiksami -icz, -owicz, -ewicz motywowanymi imionami w formie podstawowej*.

Różnorodna tematyka poruszona na Konferencji pozwoliła na szerokie spojrzenie na onomastykę, wskazanie jej obecnej pozycji oraz kierunków jej rozwoju, podkreślenie jej interdyscyplinarności a także ukazanie roli nazw własnych w poznawaniu i kreowaniu narodów, kultur i cywilizacji. Pani prof. Anna Miezienko, zamykając obrady Konferencji, podkreśliła, że cechował ją wyjątkowo wysoki poziom merytoryczny, bogactwo oraz aktualność poruszonych zagadnień. Spotkanie to służyło nie tylko omówieniu aktualnie podejmowanych przez prelegentów badań onomastycznych oraz wymiany

doświadczeń, ale także stało się okazją do zaprezentowania dorobku naukowego „białostockiej szkoły onomastycznej”.

Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Współczesne literatury wschodniosłowiańskie – aspekty antropologiczne” została zorganizowana przez Zakład Slawistyki i Literatur Rosji (Katedra Badań Filologicznych „Wschód-Zachód”, Wydział Filologiczny, Uniwersytet w Białymstoku). W skład Komitetu Naukowego patronującemu Konferencji weszli: prof. dr hab. Katarzyna Duda (Kraków), prof. Tatiana Awtuchowicz (Grodno), prof. dr hab. Jarosław Ławski (Białystok), prof. Nataliia Maliutina (Białystok). Natomiast Komitet Organizacyjny składał się z pracowników Zakładu Slawistyki i Literatur Rosji: dr Weroniki Biegluk-Leś (przewodnicząca), dr Ewy Pańkowskiej (zastępca), dr Agnieszki Baczewskiej-Murdek (sekretarz). Bezpośrednim impulsem do zorganizowania Konferencji stało się 40-lecie pracy naukowej Pani Profesor Wandy Supy, a już samo przedsięwzięcie – swego rodzaju kontynuacją i doskonałym dopełnieniem organizowanego przez Panią Profesor (we współpracy z Grodzieńskim Uniwersytetem Państwowym im. Janki Kupały) cyklu konferencji „W kręgu problemów antropologii literatury”. W związku z tym w zaprezentowanych na Konferencji referatach pojawiły się tematy i zagadnienia bliskie badawczym zainteresowaniom Jubilatki.

Obrady rozpoczęły się o godz. 9.45 i trwały do godzin popołudniowych. Uczestnikom zaproponowano podjęcie następujących kwestii naukowych: tradycyjne antropologiczne opozycje (kultura – natura, swój – obcy, materialne – duchowe, męski – żeński, jednostka – społeczeństwo); semantyka ciała w literaturze końca XX – początku XXI wieku, człowiek wobec sytuacji granicznych (śmierć, choroba, starość, kalectwo); pojęcie „gra” w antropologicznej interpretacji; człowiek wobec doświadczenia rzeczywistości wirtualnej; miejsce i rola jednostki w postapokaliptycznej przestrzeni; granice ludzkiej wyobraźni (wyrażalne i niewyrażalne w literaturze).

Wygłoszone referaty poruszały zatem zagadnienia z zakresu szeroko rozumianej antropologii literatury. Na szczególną uwagę zasługują wystąpienia, które dotyczyły takich kwestii jak: semantyka ciała we współczesnej prozie rosyjskiej (prof. Walentina Musij, Odessa, *Семантика тела в романе Антона Понизовского «Принц инкогнито»*); topos domu w rosyjskiej i białoruskiej dramaturgii lat 70. i 80. XX wieku (dr Jelena Lepiszewa, *Топос дома в пьесх Елены Поповой и представителей «новой волны» русской*

Obrady Konferencji „Współczesne literatury wschodniosłowiańskie – aspekty antropologiczne”. Od lewej: prof. Tatiana Awtuchowicz (Grodno), prof. Walentina Musij (Odessa)

драматургии 1970–1980-х); sposoby artykulacji doświadczenia wojny we współczesnej prozie rosyjskiej (prof. Lola Zwonariowa, dr Oleg Zwonariow, Moskwa, «Работающие для своего народа...». *Современные писатели о великой отечественной войне*); dwudziestowieczna literatura rosyjska a „koniec wielkiej humanistycznej tradycji” (dr Natalia Knecht, Moskwa,

Границы пристойности: современная русская литература и конец «великой гуманистической традиции»); poetycka interpretacja malarstwa Marca Chagalla i Jazepa Drozdowicza (prof. Tatiana Awtuchowicz, Grodno, *Невыразимо выразимое в поэзии и живописи: Язеп Дроздович и Марк Шагал в зеркале поэзии*); temat śmierci jako społecznego tabu w społeczeństwach ery postindustrialnej (dr hab. Aleksandra Zywert, prof. UAM, Poznań, *Historia pewnego manuskryptu (Dmitrij Głuchowski, Czas zmierzchu)*); reinterpretacja motywu faustycznego w dramaturgii Daniła Charmsa (dr Jadwiga Gracla, Warszawa, *Faust Daniła Charmsa – obraz bohatera w dramacie „Zemsta”*), paryskie życie Maksymiliana Wołoszyna na podstawie jego dzienników (dr Nel Bielniak, Zielona Góra, *Dziennik 1901–1903 Maksymiliana Wołoszyna: tekst i jego peryferie*); recepcja europejskiego dyskursu literackiego we współczesnej amerykańskiej powieści kobiecej (prof. Tatiana Komarowskaja, Mińsk, *Рецепция европейского литературного дискурса в современном американском женском романе*).

Uczestnicy Konferencji „Współczesne literatury wschodniosłowiańskie – aspekty antropologiczne”. Od lewej: prof. Walentina Musij (Odessa), dr Oleg Zwonariow (Moskwa), prof. Lola Zwonariowa (Moskwa), dr hab. Aleksandra Zywert, prof. UAM (Poznań), dr Jadwiga Gracla (Warszawa), dr Jelena Lepiszewa (Mińsk), dr Iwona Zdanowicz (Białystok), dr Natalia Knecht (Moskwa), w centrum siedzi prof. dr hab. Wanda Supa (Białystok), dr Nel Bielniak (Zielona Góra), prof. Tatiana Awtuchowicz (Grodno), dr Weronika Biegluk-Leś (Białystok), dr Ewa Pańkowska (Białystok), prof. Tatiana Komarowskaja (Mińsk), dr hab. Danuta Szymonik, prof. UPH (Siedlce)

W Konferencji wzięli udział uznani badacze literatur wschodniosłowiańskich (nie tylko literaturoznawcy, ale także filozofowie) z zagranicy (z Rosji, Ukrainy, Białorusi) oraz przedstawiciele polskich ośrodków naukowych (Warszawy, Poznania, Zielonej Góry, Białegostoku). Środki uzyskane w ramach projektu RID umożliwiły zaproszenie badaczy m.in. z: Instytutu Światowych Cywilizacji w Moskwie (Institute of World Civilizations), Narodowego Uniwersytetu Badawczego „MIET” w Moskwie (National Research University of Electronic Technology), Odeskiego Uniwersytetu Narodowego im. Ilji Miecznikowa (Odessa I. I. Mechnikov National University), Białoruskiego Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego im. Maksima Tanka (Maxim Tank Belarusian State Pedagogical University), Białoruskiego Uniwersytetu Państwowego (Belarusian State University), Grodzieńskiego Uniwersytetu Państwowego im. Janki Kupały (Yanka Kupala State University of Grodno).

Wszystkie wystąpienia wywołały żywą dyskusję wśród uczestników Konferencji, co pozwoliło na wymianę doświadczeń, myśli i koncepcji naukowych. Podsumowując obrady Konferencji prof. Tatiana Awtuchowicz podkreśliła wysoki poziom merytoryczny wygłoszonych referatów oraz różnorodność poruszanych zagadnień.

Zwieńczeniem tych wydarzeń naukowych były uroczystości jubileuszowe wybitnych naukowców, zasłużonych pracowników Wydziału Filologicznego Uniwersytetu w Białymstoku: 40-lecie pracy naukowej prof. Wandy Supy oraz 70-lecie urodzin prof. Zofii Abramowicz.

Obie Jubilatki przez wiele lat były związane z Instytutem Filologii Wschodniosłowiańskiej UwB, obie też pełniły funkcję dyrektora IFW (prof. Abramowicz w latach 1999–2002, prof. Supa od 2008 do 2016 roku). Prof. Zofia Abramowicz specjalizuje się w językoznawstwie i onomastyce, natomiast przedmiotem badań prof. Wandy Supy jest współczesna i najnowsza literatura rosyjska oraz białoruska.

Uroczystości jubileuszowe odbyły się w godzinach popołudniowych w auli Wydziału Filologicznego UwB. Poprowadzili je dr Weronika Biegluk-Leś i dr Krzysztof Rutkowski.

Wydarzenie to zgromadziło przedstawicieli władz Wydziału, współpracowników, przyjaciół, znajomych szacownych Jubilatek, studentów oraz licznych gości z polskich i zagranicznych ośrodków akademickich. Po ofi-

Szanowne Jubilatki. Na pierwszym planie, od lewej: prof. dr hab. Wanda Supa, prof. dr hab. Zofia Abramowicz. Drugi rząd, od lewej: prof. Tatiana Komarowskaja (Mińsk), prof. dr hab. Irena Szczepankowska (Białystok), prof. dr hab. Dariusz Kulesza (Białystok), dr hab. Violetta Wejs-Milewska, prof. UwB, dr hab. Anna Janicka, prof. UwB. Trzeci rząd, od lewej: prof. dr hab. Urszula Sokólska (Białystok), prof. dr hab. Krystyna Szczesiak (Gdańsk), dr hab. Elżbieta Bogdanowicz (Białystok), dr Anna Rygorowicz-Kuźma (Białystok)

cialnym powitaniu prowadzący zaprezentowali sylwetki obu Pań Profesor, podkreślając ich osiągnięcia na polu naukowym oraz zasługi dla Wydziału i całej uczelni. Towarzyszącą wypowiedziom prezentacja multimedialna pozwoliła pełniej ukazać zebrany nie tylko kolejne etapy w karierze zawodowej Jubilatek, ale także przybliżyła ich pasje i zainteresowania, również te pozanaukowe.

Kolejnym punktem programu jubileuszowego były laudacje. Jako pierwszy głos zabrał dziekan Wydziału Filologicznego prof. dr hab. Jarosław Ławski. Podkreślił, że obie Jubilatki są ważnymi postaciami białostockiego środowiska rusycystycznego, niekwestionowanymi autorytetami w swoich dziedzinach – ucieleśnieniem ethosu naukowca.

Następnie wystąpili kierownicy Kolegiów Językoznawczego i Literaturoznawczego: prof. dr hab. Irena Szczepankowska oraz prof. dr hab. Dariusz

Kulesza. Oboje prelegenci wskazali, że zarówno prof. Zofia Abramowicz, jak i prof. Wanda Supa od początku współtworzyły białostocką humanistykę i wytyczyły nowe kierunki badań w swoich dyscyplinach, które z powodzeniem są kontynuowane przez ich współpracowników.

Z kolei prof. dr hab. Leonarda Dacewicz, wspominając swoje wieloletnie relacje zawodowe i koleżeńskie z obiema Jubilatkami, wyeksponowała prawość ich charakterów, odpowiedzialność oraz wrażliwość na cudzą krzywdę. Wszystkie te cechy sprawiły, że jej współpraca z nimi w Instytucie Filologii Wschodniosłowiańskiej układała się harmonijnie.

Z laudacjami wystąpili też goście zagraniczni: prof. Anna Miezienko z Witebskiego Uniwersytetu Państwowego im. Piotra Maszerowa oraz prof. Tatiana Awtuchowicz z Grodzieńskiego Uniwersytetu Państwowego im. Janki Kupały. Wręczając listy gratulacyjne od władz swoich uczelni macierzystych, podkreśliły one szczególnie wkład Jubilatek w rozwój współpracy międzynarodowej, która zaowocowała cyklicznymi konferencjami naukowymi oraz publikacją wielu tomów różnorodnych tematycznie monografii, reprezentujących wysoki poziom merytoryczny.

Wśród gości, którzy zabrali głos, były także: prof. Alina Orłowska, prorektor ds. Kształcenia UMCS w Lublinie, oraz prof. Danuta Szymonik z UPH w Siedlcach. Ich wypowiedzi zakończyły część laudacyjną trafną konkluzją – zamknięcie jednego etapu w życiu Jubilatek oznacza otwarcie kolejnego.

Kolejnym punktem uroczystości było wręczenie Jubilatkom ksiąg pamiątkowych *Antropologiczne aspekty literatury* oraz *Nazwy własne w języku, literaturze i kulturze*², na które złożyły się prace koleżanek i kolegów z Wydziału Filologicznego UwB, bliższych i dalszych współpracowników obu Pań profesor oraz przedstawicieli środowisk akademickich z Polski i z zagranicy. Jubilatki podziękowały zebranym za udział w uroczystości oraz za wszystkie ciepłe i piękne słowa, które zostały do nich skierowane.

Potem nadszedł czas na życzenia od zgromadzonych w auli gości, na wrzucenia, wspomnienia, kwiaty...

² *Antropologiczne aspekty literatury. Prace ofiarowane Profesor Wandzie Supie*, pod red. W. Biegluk-Leś, Białystok 2019; *Nazwy własne w języku, literaturze i kulturze. Księga jubileuszowa dedykowana Profesor Zofii Abramowicz*, pod red. A. Rygorowicz-Kuźmy, K. Rutkowskiego, Białystok 2019.

Weronika Biegluk-Leś, *Międzynarodowe Konferencje Slawistyczne...*

Uroczystość jubileuszową zakończył występ zespołu „Ruta” (działającego na filologii rosyjskiej), który w imieniu wszystkich studentów Wydziału Filologicznego dołączył się do życzeń odpowiednio dobranym repertuarem, na który złożyły się zarówno pieśni ludowe, jak i estradowe.

Zespół „Ruta”, od lewej: Justyna Wojszkowicz, Magda Mirończuk, Maria Martyniuk, Marta Ignatiuk, Urszula Lipato, Patrycja Burkiewicz, Karolina Laskowska, Anna Gul